

FK.134
71

*De studio omnium gentium
exercendo juvenibus*

Lib.
Da
St.
Pg
520

X1860722

Q. F. F. Q. J. E. D.

DANIAM

FLORENTEM, LUGENTEM

&
Optime sibi CONSULENTEM,

CHEMNITII,

Actu Declamatorio,

D. 30. Novembr. M. DC. IC.

expressurus

NOBILISSIMORUM

ECCLESIAE, REIPUBLICAE

SCHOLAEQUE PROCE-

RUM FAUTORUMQ;

praesentiam

submissa animi veneratione

Orat

M. GODOFREDUS SCHULZIUS,

RECTOR.

12

Ex Illustri ad Albim Literis JO. HAKII.

Plertatis exercendæ exornandæque curam, omni seculo-
rum memoriâ, cultioribus & gentibus & ingeniis incu-
buisse, quis acutæ mentis, & limatioris, si videri velit,
ingenii, unquam vocavit in dubium? Nam ut nec hor-
tus nec ager lætâ quadam & spe & specie efflorescit, ni-
si exerceas terram variaque & laboriosâ quadam cultu-
râ disponas atque iterum iterumque præpares, ut fru-
ctus (cælo tamen annuente) respondeat: ita spe prorsus inani lætaris, si
componendis ad virtutis artium & scientiarum habitum animis operam na-
vans non aliis atque aliis curis exercitiisque ad eam formam finxeris, cujus te
facies ad amorem sui pertraxerit. Confirmantur enim multum, quæ
vires sumunt exercendo & in labore ponunt assiduo studium. Fieri
certè nequit, quin accedat aliquid viribus, si robur exerceatur & virtus a-
gendi, nervos intendendo, crescat. Nisi res ipsa loqueretur, in contra-
rias, qui languidiori sunt animo, facile distraherentur sententias. Suas
quisque Docentium exploret vires & liberiori velim profiteatur ore, annon
continuis cœlum fatigando precibus & laboribus exequendis non remit-
tentibus perfecerit & consummârit omnia. Quantum momenti posi-
tum in indefesso exercendi studio, vel è diametro pateat, si quis eos con-
sideret, qui, abjectis industriæ laudandæ curis, otio & desidia manus in-
geniumque relanguescere patiuntur: nam celerrimè cognoscet, subito de-
floruisse &, quod majus est, agendi virtutem consenuisse. Eam ob
causam ab ultimis retro lapsis seculis, ne per laborem capta bonorum in-
crementa effluerent lassitudine, toti fuere in subministrandis juventuti
exercitiis. Ab Ebræis origines repetere, nulli, quod spero, tædio fue-
rit. Hieronymus autor est, in Judæorum suburbiis oppidisque magnæ
quodammodo molis & formæ quidem rotundæ jacuisse lapides, hoc con-
silio, ut iis ferendis adolescentia impendens operam, viribus corporis ad-
deret robur. Tollendis enim primum, inde genibus admovendis, tum
ad humeros allevandis, tandem supra capita & altius attollendis labore
multo multoque sudore insumebant operam, atque sic, adultiores facti,
palmam alter alteri præripere laborabant. Quis non videt, in mino-
rum studio & quæsisse & invenisse illos experimentum majorum? Ne
lapis supra lapidem sedeat, omnis solertioris curæ movendus est lapis.

Si

Licet Jo. HAN.

Si Græciam adire vellemus, à primis ineuntis ætatis annis tam solertes tam industrii ejus sese offerrent cives in imponendis laboribus, quibus posterior ætas defungeretur, ut non uno in loco aut urbe copiam nancisceretur & imitandæ virtutis & gloriæ perennis ac sibi propriæ comparandæ. Misfis Italis, Hispanis, Gallis aliisque, ad Hyperboreas placet plagas excurrere, ut à nivoso hoc nostro tempore petamus consilium. Olaus Wormius in suæ gentis laudem stilo consignavit, Morem Septentrionalium populorum fuisse, providâ quadam sagacitate adolescentes, diversis bellandi exercitiis & artibus castella impugnandi exercere & excitare, quibus præfertim tyrocinia, sine cæde & sanguine ac quovis vitæ periculo, hæc aggredi putent voluptuosum: & ob id quotannis hyeme durantibus nivibus, loco aliquo eminenti, turmatim à majoribus excitati congregiantur adolescentes, conformi labore immensas nivium moles comportantes: e quibus propugnacula ad formam castrensiū mœniorum, feriatis saltem diebus sollicitè fabricant, aqua structuram hujusmodi fenestris distinctam continuò aspergentes, ut nix cum aqua taliter congesta, accedente frigore validius induretur. Quâ diligentia sic fortificantur, ut non solum leves ictus, sed æreos globos, atque impulsum testudinum [quatenus opus] possent sustinere. Quibus paratis, adolescentes prædicti in diversas turmas segregati, pars mœnia ingreditur contuenda, pars foris remanet eadem impugnanda. Nec desunt in castris atra, seu fusca vexilla, aut virides Juniperorum rubi: sub quibus non pecuniæ, sed solius laudis appetitu, voluptuosum ingrediuntur certamen: quod aliis armis utrobique non committitur, nisi niveis globis in alterum e manu projectis. Statuta enim poena est nudi corporis in gelidam aquam immergendi, ne quis globis hujusmodi nivalibus saxum, ferrum, lignum aut glaciem projecturus involvat. Sunt, qui more cuniculorum, inferiores nivium bases perforant. Pugnis certatur cominus, donec vexillo raptò pars succumbat. Neque segnius ludos hujusmodi committunt, quam si pro aris & focis certarent. Profugos vero & meticulosos pugnam excedentes, nivibus dorsotenus inter cutem vestemque immisis, ubi deprehensi fuerint, insolentibus verbis ac vocibus, punitos absolvunt, ut alias fortius reversuri persistant, & acrius defendant castra &c. Viden' hinc ruditate suâ & barbarie laborantes graviter desudâsse in exercendis excolendisque gravioris curæ ingeniis. Dicis: Primam hæc præ se ferre pueritiam. Sed quis in virum evasit non prius puer? Sint licet pueritia, præludia tamen sunt & primæ virtutis præexercitamenta. Sicut illa ætas bellis vacabat & militandi peritia studebat inclarescere: ita ad militaris peritiæ excellentiam acuebat ingenium, corpus obfirmabat, seque totum componebat, ut gloriam aliis antevertere, si posset, moliretur. Vere enim & argutè Vegetius: Nulla, inquit, alia re videmus populum Romanum orbem subegisse terrarum, nisi armorum exercitio, disciplina castrorum usuque militiæ, & paulò post: Adversus omnia profuit tyronem solertem eligere, jus (ut ita dixerim) armorum docere, quotidiano exercitio roborare, quæcunqve evenire in acie, atque præliis possint, prænoscere, severè in desides vindicare. Scientia enim bellicæ rei, dimicandi nutrit audaciam. Nemo facere metuit, quod se benè didicisse confidit. Quid de Germanis dicam? Pro me loquatur Tacitus, hostis licet, idem tamen & laudandæ virtutis integerrimus æstimator. Nostris enim plena manu dare velle laudem,

FK Tg 520

laudem, plus invidiæ nobis, quam laudis conciliaret. Ergo nec exponam, quam illustres exercendo Nostri fuerint, quam quales se præstent, qui æmulandæ virtutis gloriam sunt adepturi. Licet verò propria nobis sint & domestica, quibus exprimendis inhære possimus, quia tamen prolixam nos alio iis tempore fecimus operam, aliena (quod nostri jam est seculi) admirari constitui. DANIA nobis hac vice Illustris visa est, quæ accendendis æmulandisque virtutibus præferret facem. Non enim SAXONIÆ modò Nostræ SERENISSIMÆ cum ILLA à multo temporum decursu Conjunctio nos obstringit, ut Pietati litare fas esse ducamus Exequiis POTENTISSIMI quondam REGIS CHRISTIANI V. quo par est, cultu cohonestandis, bonæ mentis deferre studia; sed & Fama per orbem Inclyta nos devincit, ut & ad Regni florem, & ad Regis verè Christianissimi Virtutes & ad Legum saluberrimarum Decus adspiremus. Quo nomine juventuti ad verum decus expoliendæ & in arca declamando exercendæ dedimus, ut à Septentrione dicendi peteret argumentum. I. Qui aperiat carceres, Paulus Liebert / C. M. excutiendum vetus offerat Proverbium: A Septentrione malum: II. Christianus Debnus, Rochlitz-Misn. DANIAM describat FLORENTEM. III. Salomo Fridericus Böttigerus, Ch. M. per Ethopœiam exhibeat DANIAM ex Regis sui obitu LUGENTEM. IV. Johannes Christianus Hoffmannus, Franckenb. Misn. DANIAM delineet Legislatione sibi CONSULENTEM. V. Denique Christianus Quirch / C. M. FRIDERICI III. Daniæ Regis cum SERENISSIMO POTENTISSIMOq; DN. FRIDERICO AUGUSTO, POLONIARUM REGE & SAXONUM ELECTORE facta Comparatione ominetur fausta & gratias agat. Ut autem Reverendâ Dignitate, Eruditionis Excellentia & Famæ Amplitudine Nobilissimi Inspectores, Patroni Fautoresque accedere velint frequentes, vel eo nomine rogitamus enixè, ne Juventutis ad majora desit stimulus. Non parum enim accenduntur, si laborem & industriam suam non fastidiri à Doctis observant. Quæ à nobis proficisci possunt pensandæ fidei studia, sanctè pollicemur.

1077

MC

